

Narnia

Hesten og Drengen

C.S.LEWIS

Kommentarer af Louis Nielsen
Kristent Perspektiv 1999 – 2 og 3

"Hesten og drengen" er en af de Narnia-fortællinger, jeg personligt sætter særlig højt.

Historien kort fortalt

Historien foregår i Narnia og Calormen og de mellemliggende lande, hvor Peter var øverste konge i Narnia, og hans bror og hans to søstre var konge og dronninger under ham. I ørkenbyen Calormen møder vi Shasta. Han finder ud af, at han ikke er søn af den hårde og ukærlige fisker Arsheesh, der er villig til at sælge Shasta som slave. Han flygter derfor. Under flugten møder han pigen Aravis.

De to kan absolut ikke lide hinanden, men da de begge rider på talende Narnia-hest, (Bri og Hrim), slår de følge.

For at komme til Narnia skal de først gennem storbyen Tashbaan, hvor mange farer lur, siden skal de gennem en stor ørken og over en bjergkæde.

Børnene bliver skilt i Tashbaan, og hver for sig får de oplysninger om et planlagt angreb på Narnia. Disse oplysninger må bringes til Narnia, inden fjenden når frem.

Historien begynder i byen Calormen, hvor drengen Shasta bor med en ukærlig fisker, der senere viser sig, ikke at være hans rigtige far.

"... Men han (drengen, Shasta) var meget interesseret i alt, hvad der lå mod nord, for der var aldrig nogen, der drog den vej, og han havde også selv fået forbud mod det. Når han sad alene udenfor huset og bødede fiskegarnene, kiggede han tit ivrigt mod nord. Man kunne ikke se andet end en græsbevokset skråning, der løb op til en flad bakkekam, og bag den himlen - måske med et par kredsende fugle. Somme tider, når Arsheesh var der, kunne Shasta finde på at sige: "Åh, far, hvad ligger der hinsides bakken?" Og hvis fiskeren var i dårligt humør, stak han Shasta en ørefigen og bad ham om at passe sit arbejde. Eller hvis han var i fredsommeligt humør, sagde han: "Åh, kære Søn, lad ikke dit sind blive adspredt af ligegyldige spørgsmål. For en af digterne har sagt: "Flid er roden til velstand, men de, som stiller spørgsmål, der ikke angår dem, styrer dårskabens skib mod armodens skær." Shasta tænkte, at der på den anden side af bakken måtte ligge en vidunderlig hemmelighed, som hans far ønskede at skjule for ham. Men i virkeligheden opførte fiskeren sig kun sådan, fordi han ikke vidste, hvad der lå mod nord. Og han var også ligeglad. Han var meget praktisk indstillet" (s. 13).

Nok i dagen og vejen

Lewis rører her præcist ved det, som karakteriserer så mange mennesker: Det, at man har nok i dagen og vejen, og det, som ligger uden for, er man ligeglad med, betragter man som tidsspilde og ønsker måske endda at afholde andre fra at beskæftige sig med.

Mennesker kan udvikle den indstilling af mange grunde. Af fattigdom og evindeligt slid for eksempel; undertrykkelse og latterliggørelse er andre måder, hvorpå denne triste holdning udvikles, indoktrinering, indskoling og hjernevask en tredje, ugidelighed en fjerde osv.

Moses havde nær udviklet den efter næsten 40 års udbrændthed i Midjan. Israel i trældommen og elendigheden i Egypten havde den brændt ind i sjælen. Jesus sukkede over sine galilæiske tilhørere og stundom over sine disciple, fordi arbejdet for det daglige brød og bekymrigheden for morgendagen tog så mange af deres kræfter og al deres opmærksomhed, så de glemte Gud. De lagde ikke mærke til "tidens tegn" og blev ligeglade med Guds ord, og det uanset om der blev spillet op til dans eller til sørgemarch (Luk 7:31-35). Men rigdom og alt for gode kår kan udvikle en lignende holdning, her ved at bedrage mennesker til at tro, at rigdom kan fylde dem, og at man kan være rig "uden at være rig i Gud".

Men ikke mindst påvirkning gennem skole, kulturradikale åndspersonligheder, den førte politik, materialismen både i dens kommunistiske og vesterlandske iklædning, har indoktrineret flere generationer af mennesker til at være som Arsheesh. Ofte har kirken spillet med ved at forvandle kristendommen til rationalisme og ved at betone det dennesidige så stærkt, at det hinsidige og evige er forsvundet ud af kirken. Yngre generationer har i nogen udstrækning gjort oprør, men er ofte blevet fastholdt i oprør og antikultur eller har vendt sig mod new age og andre religioner.

Det er altid en Guds nåde mod os, når vi drages til Gud og hans rige, *"den vidunderlige hemmelighed på den anden side af bakken"*. Det kommer ikke af sig selv; mærker vi en indre dragen, som Shasta mærker den, er det ikke os, som søger og længes efter Gud, men Gud som kalder på os og skaber længsel i vort bryst. Djævelen holder mennesker fangne, så de må tjene hans formål, og hans mest benyttede metode at gøre det på er at gøre dem som fiskeren Arsheesh. Til det formål bruger han, som vi har set mange metoder. Men endemålet er det samme nemlig at holde mennesker fast, så de må gøre hans vilje. Men Jesus gør fanger fri. Og Jesus begynder ofte sin frigørelse af os, længe før vi selv opdager den og oplever den.

Om længslen mod Narnias verden

Efter flugten fra Calormen begynder Shastas hest pludselig at tale:

"Hvordan har du lært at tale", spurgte han. "Shhh! Ikke så højt," svarede hesten. "Der, hvor jeg kommer fra, taler næsten alle dyrene." "Hvor i alverden er det?" spurgte Shasta. "Namia", svarede hesten. "Det lykkelige rige Namia - Namia med de lyngklædte bjerge og timianbevoksede bakker. Narnia med de mange floder, de vandfyldte kløfter, de mosbegrøede huler og de dybe skove, hvor dværgenes hammerslag runger. Ah, Narnias liflige luft! At leve en time der er bedre end tusind år i Calormen". Den sluttede af med en vrinsken, der mindede om et suk. (s.20).

Namia er ikke for C.S. Lewis Himmelen, som han kalder "Aslans eget land", men vor jordiske tilværelse levet ud fra de værdier og håb og med de kampe, vi finder åbenbart i Skriften. Narnia er også en stridens og kampens verden, hvor heksen og hendes onde kræfter trækker lange skygger, men hvor Aslan kommer med forløsning, lægedom og hjælp. Han kæmper sammen med sine venner, som ofte er fristede, modløse, fejlende og svigtende og hvor nogle endda falder fra, men

Aslan forbliver den samme, evigt fri og aldrig bunden. Han har sin egen tid, men bevarer altid herredømmet og overblikket, og svigter aldrig sit ord og sit tilsagn.

Det land er helt anderledes end noget andet land, og har man en gang været der, og har man lært at elske det, vil man altid længes tilbage til det og altid føle sig fremmed ethvert andet sted.

Om at overraskes af glæden

C.S.Lewis havde troen i sin barndom, men opgav den i gymnasieårene. Da han igen fandt den, kunne han i tilbageblikket se, at det, der havde manglet alle de mellemliggende år, var netop det, der havde gjort livet værd at leve, glæden. Derfor kalder han også sin selvbiografi for "Overrasket af glæden" ("Surprised by Joy"):

"Hvordan kom du hertil?" sagde Shasta. "Jeg blev bortført," sagde hesten. "Eller stjålet eller fanget- kald det, hvad du vil. Jeg var kun et føl dengang. Min mor advarede mig mod at løbe mod de sydlige skråninger, ned i Ærkenland og videre, men jeg ville ikke lytte. Og ved Løvens Manke: jeg har måttet betale for min dårskab. I alle disse år har jeg været slave hos menneskene. Jeg har skjult min sande natur og ladet, som om jeg var stum og uvidende som deres heste." (s.20).

"En dag i dine forgårde er bedre end tusind, jeg selv har valgt. At ligge ved tærskelen til min Guds hus er bedre end at bo i ugudeliges telte" siger salmisten (SI 84:11). "To onde ting har mit folk gjort", siger profeten Jeremias: " De har forladt mig, en kilde med levende vand, og de har udhugget cisterner, cisterner, der slår revner og ikke kan holde vand"(2:13). "Enhver, som drikker af dette vand, skal tørste igen", siger Jesus. "Men den, der drikker af det vand, jeg vil give ham, skal aldrig i evighed tørste. Det vand, jeg vil give ham, skal i ham blive en kilde, som vælder med vand til evigt liv"(Joh 4:13-14).

Narnia er en verden fuld af liv og skønhed, der er højt til himlen, og luften er ren, og så er det fyldt af det underfulde og eventyrlige. Mennesker og dyr er frie, de trives her. For de lever i en verden, hvor man gensidigt respekterer hinanden, og hvor man har værdi som den skabning, man er skabt til at være til Aslans ære, til at være andre til glæde og gavn, men ikke til at udnyttes og misbruges.

Her er der humor, fest og farver, men også plads til stilhed, alvor og eftertænksomhed. Det er det, Lewis kalder "glæde". Og Kristi rige er glædens rige, den glæde som åbner for "alt, hvad der er sandt, hvad der er ædelt, hvad der er ret, hvad der er rent, hvad der er værd at elske, hvad der er værd at tale godt om, kort sagt det gode og det rosværdige" (Fil 4:8-9).

Nu er himlen mere blå,
jorden mere liflig grøn,
forhen aldrig ret jeg så,
hvor hver farveglød er skøn;
gladere er fuglens sang,
blomstens pragt langt mere fin,
nu jeg ved det dagen lang:
jeg er hans, og han er min.

Intet under, at hesten længes tilbage til det, og nu indbyder den Shasta til at være med på rejsen. Og om deres rejse til Narnia, og om det, de oplever undervejs, handler "Hesten og drengen".

Følgende ordveksling er vidunderlig, kalder som så mange andre steder i Narniabøgerne på smilebåndet, men sætter også tingene så ligefrem og dejligt på plads for os, for hvad er det at være kristen andet end at kunne tale åbent og frit, lade et ja være et ja og et nej være et nej:

"Og nu (siger hesten) - vi må ikke begive os af sted, før de to inde i hytten sover. I mellemtiden kan vi lægge planer. Min tarkan er på vej mod nord til den store stad, til selveste Tashbaan og mogulens hof ... ". "Hør engang," indskød Shasta temmelig rystet, "burde du ikke sige "må han leve for evigt?" "Hvorfor skulle jeg gøre det," spurgte hesten. "Jeg er en fri namier. Hvorfor skulle jeg tale som en slave og en tåbe? Jeg ønsker ikke, at han skal leve evigt, og jeg ved, at han ikke kommer til at leve evigt, uanset om jeg ønsker det eller ej. Og jeg kan se, at du også kommer fra det frie norden. Så lad os holde op med at snakke sydboernes kaudervælsk! " (s.22).

Om faren ved guld og glimmer

De følgende kapitler handler om Shastas og hesten Bris oplevelsesrige, udmattende, farlige rejse til Ærkenland og Narnia. Undervejs møder de igen og igen, hvad de opfatter som flere forfølgende løver, men som viser sig kun at være en Løve (se det lange citat fra "Hesten og drengen" i Kristent Perspektiv nr.1 1999, side 7 venstre spalte).

En enkelt gang viser Løven sig dog som en kat, en stor kat ganske vist, men en kat. Løven driver Shasta og Bri sammen med en anden flygtende en fornem tarkana fra Tashbaan, som er på flugt fra en ond og grum trolovet, som hendes far med magt vil tvinge hende til at gifte sig med. Tarkanaen, Aravis hedder hun er af fornem byrd, og hendes hest er også en talende hest, en fornem fuldblodshoppe ved navn Hrim.

På vejen til friheden i Nord, må flygtningene passere gennem Tashbaan, hvor der møder dem begge sindsoprivende og farlige eventyr. C.S.Lewis' talent for det muntre, komiske, ja til tider groteske udfolder sig rigt i hans skildring af livet i Tashban, det sidste i hans skildring af Mogulens hemmelige møde med sin søn Rabadash og storvesiren, Aloshta Tarkan, ham som Aravis' far ville tvinge hende til at gifte sig med. Det hemmelige møde overværes af Aravis og hendes veninde, Lasaraleen, som har søgt skjul i det rum, hvor mødet foregår. Om livet i de højeste kredse i Tashbaan er dette kapitel et fremragende lærestykke. Bare nogle få meget sigende eksempler:

Lasaraleen skildres som et menneske helt af denne verden, tomt, kun optaget af glimmer, pragt og show, helt som vi genkender en række mennesker fra ugebladene og fra TV-seriefilm.

"Da Aravis var blevet færdig med at fortælle sin historie, sagde Lasaraleen: "Jamen, kæreste Aravis, hvorfor gifter du dig ikke med Aloshta Tarkan? Alle er helt vilde med ham. Min mand siger, at han med tiden vil blive en af de største mænd i Calormen. Han er lige blevet udnævnt til storvesir ... Var du klar over det?" "Jeg er ligeglad. Jeg kan ikke tåle synet af ham", sagde Aravis. "Jamen, brug dog dit hoved! Tre paladser - og det ene af dem er det smukke nede ved Ilkeen-søen. Perler, bogstavelig talt i stribevis, har jeg ladet mig fortælle. Og du kunne tage bad i æselmælk. Og du ville komme til at se en masse til mig". "Jeg er ligeglad med hans perler og paladser," sagde Aravis. "Du har altid været en underlig snegl, Aravis," sagde Lasaraleen." Hvad mere kunne man ønske sig?" (s.96-97).

Åndelige og evige værdier har Lasaraleen i sandhed ingen længsel efter. Alt, hvad hun ved om Namia, og alt hvad hun ønsker at vide om det, er de løgne, hun har hørt om det:

Men den næste dag gik meget langsomt. Lasaraleen ønskede at stryge hele aftalen og blev ved

med at fortælle Aravis, at Narnia var et land med evig sne og is, befolket af dæmoner og troldmænd, og at det var vanvittigt af hende at tænke på at tage dertil. "Og så sammen med en bondedreng!" sagde Lasaraleen. "Jamen, tænk engang over det! Det er jo forfærdeligt." Aravis havde tænkt en hel del over det, og nu var hun så træt af at høre på Lasaraleens tåbelige sludder, at hun for første gang for alvor begyndte at synes, at det faktisk var temmelig meget sjovere at rejse med Shasta end at deltage i det finere selskabsliv i Tashbaan. Så hun svarede blot: "Du glemmer, at jeg også bliver et nul, ligesom ham, når vi kommer til Narnia. Og desuden har jeg lovet det." "At tænke sig", sagde Lasraleen næsten grædende, "at du kunne blive gift med en storvesir, hvis du bare havde en smule fornuft!" (s.99).

Lewis rammer her i plet af evangeliets sociale skandale, det at det sætter alle mennesker lige over for Gud, og at det herunder "splitter dem, der er hovmodige i deres hjertes tanker, styrter mægtige fra tronen og ophøjer de ringe"(Luk 1:51-52), at i mødet med Jesus Kristus må alle værdier revideres om, og "det vi havde af fortjeneste, nu på grund af Kristus regnes for tab for det langt større at kende Kristus Jesus, vor Herre"(Fil 3:7-8). For verden er sådan et valg dårskab, for den forstår ikke og kender ikke den Guds visdom, hvorved han fører mange sønner til herlighed.

Om kynisme og magtbegær

Lewis rammer også plet, når han gennem Mogulen og gennem hans søn lader os ane, hvordan verdensherskeren og verden forholder sig til Gud, og det Gud gør. I så henseende er følgende udpluk fra den himmelige samtale mellem mogulen, storvesiren og sønnen Rabadash lærerig:

"Men hvorfor (spørger Rabadash) har vi så længe fundet os i, at et land som Narnia forbliver uafhængigt?" "Vid, 0 oplyste prins," sagde storvesiren, "at Narnia indtil det år, i hvilket jeres ophøjede fader påbegyndte sit velsignede og endeløse styre, var dækket af is og sne og derudover blev behersket af en mægtig troldkvinde". "Dette ved jeg udmærket, 0 snakkesalige vesir" svarede prinsen. "Men jeg ved også, at troldkvinden er død. Og isen og sneen er forsvundet, således at Narnia nu er frodigt, frugtbart og herligt." "Og denne forandring, 0 lærde prins, er utvivlsomt resultatet af magtfulde besværgelser, frembragt af syndige mennesker, som nu kalder sig konger og dronninger af Narnia." "Jeg vil snarere tro," sagde Rabadash, "at den skyldes stjernernes ændrede stilling og naturlige kræfters virke." ". "Alt dette," sagde mogulen, "er længe blevet diskuteret blandt lærde. Jeg nægter at tro, at så stor en forandring- og drabet på den gamle troldkvinde- kunne lade sig gøre uden brug af stor magi. Og slige ting kan forventes i dette land, som bogstavelig beboes af dæmoner i skikkelse af dyr, der taler som mennesker, og uhyrer, der er en krydsning af menneske og dyr. Det er almindelig kendt, at Den øverste Konge af Narnia (må guderne kaste ham i dybet!) får hjælp af en hæslig og ubetvingelig dæmon, der fremtræder i skikkelse af en løve. Derfor er et angreb på Narnia en farlig og tvivlsom opgave, og jeg er fast besluttet på ikke at række hånden længere ud, end at jeg kan trække den tilbage." (s.107).

Der er her og i flere andre ordudvekslinger i Narniabøgerne tydelig ekko fra en anden af Lewis' meget kendte værker "Fra Helvedes blækhus". Mogulens kynisme, magtberuselse, ja ligefrem sataniskhed gør vi til overmål bekendtskab med gennem følgende ordveksling, der ligefrem får det til at løbe koldt ned ad ryggen på os:

"O ulastelige mogul," sagde vesiren. "I forhold til jer elsker jeg hverken prinsen eller mit eget liv

eller brød eller vand eller solens lys." "Dine følelser," sagde mogulen "er ophøjede og fejlfri. Jeg elsker heller ingen af disse ting i forhold til min trones pragt og styrke. Hvis prinsen har heldet med sig, får vi Ærkenland og måske siden hen Narnia. Er han uheldig- så har jeg atten andre sønner, og Rabadash var- som så mange andre førstefødte kongesønner- begyndt at blive farlig." (s.113-14).

Hvad er det Skriften siger om "verdensherskeren"? "Se, opblæst, uredelig er sjælen i ham (iverdensherskeren), men den retfærdige skal leve ved sin tro. Han er derhos den frækkeste røver, en hoven, frastødende mand, der som Dødsriget opspiler gabet, som døden uden at mættes, skraber alle folkene til sig, sanker alle folkeslag til sig"(Hab 2:5, 1931 oversættelsen). Jesus kaldte Djævelen for "en morder fra begyndelsen"(Joh 8:44).

Om at våge og holde ud

Fra det følgende kapitel (kapitel 9), som handler om Shastas og Aravis', Bris og Hrim's særdeles anstrengende og udmattende ridt gennem ørkenen, bringer vi her nogle udpluk fra hen mod slutningen af kapitlet:

"Alle var for trætte til at snakke eller spise. Hestene lagde sig straks ned uden at vente på at blive sadlet af. Det samme gjorde Aravis og Shasta. Godt ti minutter senere sagde den påpasselige Hrim: "Det går ikke an, at vi lægger os til at sove. Vi er nødt til at nå frem før Rabadash." "Ja," sagde Bri meget langsomt. "Men vi lægger os heller ikke til at sove. Vi hviler os bare lidt." Shasta tænkte (et øjeblik), at de alle sammen ville falde i søvn, hvis han ikke rejste sig og gjorde noget ved det, og han følte, han burde gøre det. Faktisk blev han enig med sig selv om, at han ville rejse sig og overtale de andre til at fortsætte. Men først om et øjeblik; ikke lige nu; ikke lige nu ... Månen lyste, og nattergalen sang, og inden længe var både de to heste og de to menneskebørn faldet i søvn. Det var Aravis, der vågnede først. Solen stod allerede højt på himlen, og de kølige morgentimer var blevet spildt. "Det er min fejl," sagde hun rasende til sig selv, idet hun sprang op og begyndte at vække de andre. "Man kan ikke forvente, at en hest - end ikke en talende hest - skulle kunne holde sig vågen oven på sådan en kraftpræstation. Og naturligvis kan man heller ikke forvente det af drengen; han har ikke fået nogen ordentlig træning. Men jeg burde have holdt mig vågen." (s.125).

Aravis begynder det trælsomme arbejde med at vække de andre:

"Årh, kom nu, kom nu, vi har allerede sovet den første halvdel af formiddagen væk. Der er ikke et øjeblik at spille". "Der er da vel tid til en mundfuld græs," sagde Bri. "Nej, desværre," sagde Aravis. "Hvorfor har vi så forfærdeligt travlt?" sagde Bri. "Vi er kommet gennem ørkenen, ikke sandt." "Jo, men vi er ikke i Ærkenland endnu," sagde Aravis, "Og vi må nå dertil før Rabadash. -- "Ja, jeg kan nu ikke fortsætte uden en bid græs," sagde Bri. "Tag mit bidsel af, Shasta." "J-jeg har det på samme måde som Bri," sagde Hrim, meget forlegent. "Jeg føler også, at jeg simpelt hen ikke kan fortsætte. Men når heste har mennesker på ryggen (med sporer og det hele), bliver de så ofte ikke tvunget til at fortsætte, selv om de også har det, sådan som vi har det nu? Og så opdager de, at de alligevel godt kan. Jeg m-mener burde vi ikke være i stand til at klare om muligt endnu mere nu, hvor vi er fri? For Narnias skyld?" ---Hvis der i dette øjeblik havde siddet en tarkan på ryggen af Bri og presset ham til at ride videre, ville han have opdaget, at han kunne have klaret adskillige timers hårdt ridt. Men en af de værste følger af at være slave og blive tvunget til at gøre dit og dat er, at når der ikke længere er nogen, som tvinger en til noget, så vil man opdage, at man næsten har

mistet evnen til at tvinge sig selv. Så de blev nødt til at vente, mens Bri spiste og drak-- Klokken må have været næsten elleve om formiddagen, før de omsider begav sig af sted. Og selv da tog Bri det langt mere roligt end den forrige dag. Det var faktisk Hrim, der kom til at bestemme farten, selv om hun var den svageste og mest trætte af de to heste." (s.126-27).

Genkender vi ikke disse ting både i vort eget personlige kristenliv og i menighedens liv? Vi finder det alle svært at våge og holde ud, især når tingene trækker ud, og det for alvor bliver sejt. Det er ikke kun Jesu disciple, der havde svært ved at våge. Det gælder os alle til alle tider, især jo ældre vi bliver, for da er vi tilbøjelige til at mene, at vi har haft vor tøm, nu er det vor tur til at nyde livet.

Fordi kristen tjeneste i sagens natur er frivillig, er det ofte sådan, at vi meget gerne vil, men i praktisk handlen bliver det ikke til så meget, fordi alle andre aktiviteter og interesser, både er nemmere og optager os mere.

"Mangen kaldes en velvillig mand, men hvem kan finde en trofast mand" (Ordsp 20:6). Brier ikke den eneste, som tæt på målet "tager det langt mere roligt end forrige dag".

C.S.Lewis kender krinkelkrogene hos os mennesker som få, og når vi læser fortællingen om Bri og Hrim og Shasta og Aravis, forstår vi godt, hvorfor Det nye Testamente finder det nødvendigt at formane os, og hvorfor disse formaninger har det indhold, de har.

På vej

Vi slår følge med drengen Shasta og pigen Aravis, da de er på vej mod Ærkenland og Narnia for at advare dem mod prins Rabadash' angreb på Narnia.

I det 10. kapitel møder rejseselskabet eneboeren fra Det sydlige Grænseland. De er alle er meget forkomne, og Aravis er endda blevet såret af en løve. Eneboeren fortæller dem, at Rabadash i dette øjeblik er ved at krydse Den bugtede Pil og siger så til Shasta:

"Hvis du løber videre nu, uden et øjeblik tøven, vil du stadig kunne nå at advare kong Lune". Shasta tabte næsten modet, da han hørte disse ord, for han syntes ikke, han havde nogen kræfter tilbage. Og han krympede sig indvendig over, at manden kunne stille et så tilsyneladende grusomt og uretfærdigt krav. Han havde endnu ikke lært, at dersom man har gjort en god gerning, belønnes man som regel med at blive sat til at gøre en anden og sværere og bedre. Men det eneste, han sagde højt, var: "Hvor er kongen?" "Hvis du fortsætter ligeud, vil du finde kong Lune. Men løb, løb - bliv ved med at løbe." (s.134-35).

I kristenlivet gives der ikke nogen endelig hvile og nogen endelig sejr, før vi er hjemme hos Herren. Først da kaldes vi til at hvile. Vi kan aldrig ligesom se tilbage og sige, det er færdigt. Løbet, vi er sat i, slutter først i Himmelen. Belønningen for tro tjeneste er at blive sat til mere tjeneste.

Shasta føler, at det er uretfærdigt, hvorfor skal det lige være ham? Men det skal være ham, fordi det er ham, som har kræfterne. Det føler han ganske vist ikke selv, men det ved han, som sender ham. Derfor "løb, løb, bliv ved med at løbe. Du vil finde kong Lune."

Opholdet hos eneboeren fra Det sydlige Grænseland sætter gang i mange tanker og overvejelser både hos Bri og Aravis, begge ny-tilkomne, lad os ikke glemme det:

"God morgen, Bri" sagde Aravis. "Hvordan har du det her til morgen?" Bri mumlede et eller andet, ingen af dem forstod. "Eneboeren siger, at Shasta sandsynligvis har nået kong Lune i tide," fortsatte Aravis, "så det ser ud til, at alle vore trængsler er overstået. Nu kan vi omsider komme til Namia,

Bri!" "Jeg kommer aldrig til Narnia," sagde Bri lavmælt. "Er du ikke rask, kære Bri?" sagde Aravis. Omsider vendte Bri sig. Hans ansigt var så sørgmodigt, som kun en hests kan være. "Jeg vil vende tilbage til Calormen," sagde han. "Hvad?" sagde Aravis. "Tilbage til slaveriet?"

"Ja," sagde Bri. "Slaveri er det eneste, jeg egner mig til. Hvordan skulle jeg nogen sinde kunne vise mig mellem de frie heste i Namia? - Jeg overlod en hoppe og en pige og en dreng til en blodtørstig løve, mens jeg selv galoperede alt, hvad remmer og tøj kunne holde, for at redde mit eget usle skind!" "Vi løb alle samm en, hvad remm er og tøj kunne holde," sagde Hrim. "Det gjorde Shasta ikke!" pustede Bri. "Han løb i hvert fald i den rigtige retning: tilbage. Og det er det, jeg skammer mig mest over. Jeg, som kaldte mig selv stridshest og pralede af at have deltaget i hundrede slag- jeg lod mig besejre af en lille dreng, et barn, et føl, som aldrig havde holdt om et sværd eller fået nogen ordentlig næring eller oplæring hele sit liv". "Jeg ved det," sagde Aravis. "Jeg

føjte nøjagtig det samme. Shasta var utrolig. Jeg er ikke spor bedre end dig, Bri. Jeg har bidt af ham og set ned på ham, lige siden I mødte os, og nu viser han sig at være den bedste af os alle sammen. Men jeg tror, det vil være bedre at blive og sige undskyld end at tage tilbage til Calormen."

"Det kan du sagtens sige," sagde Bri. "Du har ikke vanæret dig selv. Men jeg har mistet alt". "Min gode hest," sagde eneboeren, som ubemærket var kommet hen til dem, fordi hans fodtrin ikke kunne høres i det bløde, dugvåde græs. "Min gode hest, det eneste, du har mistet, er din indbildskhed. Nej, nej, kære slægtning. Du skal ikke lægge ørerne tilbage og ryste manken ad mig. Hvis du virkelig føler dig så fornedret, som du gav udtryk for for et øjeblik siden, må du lære at lytte til fornuft. Du er ikke helt den prægtige hest, som dit liv mellem stakkels umælende racefæller havde givet dig indtryk af, du var. Naturligvis var du taprere og klogere end dem. Det kunne du dårligt undgå at være. Det betyder imidlertid ikke, at du også er noget særligt i Narnia. Men så længe du selv er klar over, at du ikke er nogen særlig usædvanlig hest, så skal du nok i det store og hele komme til at begå dig og klare problemerne, når de kommer. Og nu- hvis du og min anden firbenede slægtning vil komme om til køkkendøren, så har jeg dejlig mask til jer." (s.138-40).

At blive kristen betyder, at man får et nyt liv og introduceres til en helt anden verden, meget forskellig fra den, man kommer fra. Det er en meget afgørende sag for Lewis. Og begyndelsen af ens li; i denne nye verden kan være meget svær. Det falder ikke altid nemt at falde ind i den verden med de normer og manerer, som gælder for den.

Det er svært at blive fribåren og at vandre i den kongelige frihed, som evangeliet sætter for os. Samtidig må vi tage livtag med vor forfængelighed og vore sårede følelser . For forvandling er svær og indebærer smerte og mange nederlag. Som Bri fristes vi til at opgive det og vende tilbage til, hvorfra vi kom.

At ens selvværdsfølelse skal være positiv, og at vi altid skal tænke positivt om os selv, er en af tidens løsener, som indeholder megen sandhed, men derfor kan man vel godt en gang imellem spørge, om det ikke kan overdrives det med selvværdet. Det kan nemt ramme os som en tikkende bombe, når vi møder mennesker, som så åbenlyst er bedre end vi er, og når livet afslører os som feje, hovmodige, indbildske og fjollede. Det er det, som skarmed Bri. Og det er en af sjælefjendens beskidte trick at komme til os i den situation og sige til os: "Du kan da godt se, at det aldrig kommer til at gå for dig. Det kan du lige så godt opgive først som sidst".

Det er "bedrøvelsen i verdens forstand", som Paulus kalder den, og som han siger "virker død" (2 Kor 7:10). Bri har lykkeligvis en god, kærlig men uforfærdet sjælesørger ved hånden, som kan fortælle ham sandheden: "Det eneste du har mistet, er din indbildskhed". Aravis' selverkendelse er mere af slagsen "bedrøvelse efter Guds vilje", som Paulus siger, "virker omvendelse til frelse".

Om at se Guds fodspor

I kapitel 11 møder Shasta kong Lune. Men han møder også "Den uvelkomne rejsekammerat", løven Aslan. Den historie havde vi med i vor første artikel om Narnia, Kristent Perspektiv nr.1 1999, side 7 venstre spalte, så den vil vi ikke gentage her. Men læs den igen, hvis du kan komme til det. I "Hesten og drengen" er det side 149-53. Efter Shastas rystende men forvandlende møde med Aslan begynder kapitel 12 med følgende refleksion:

"Var det alt sammen en drøm?" spurgte Shasta undrende sig selv. Men det kunne ikke have været en drøm, for i græsset foran sig så han det store aftryk af løvens højre forpote. Det tog pusten fra en at tænke på den vægt, der kunne lave et sådant fodspor. Men det var ikke kun dets størrelse, der var værd at bemærke. Mens han kiggede på det, begyndte der at løbe vand ud i bunden af det. Snart var det fyldt helt op, og så løb vandet over, og en lille strøm rislede forbi ham, ned ad den græsbevoksede bakkeskråning. Shasta bøjede sig og drak- dybt og længe - og dyppede så ansigtet og sprøjtede vand over hovedet. Vandet var meget koldt - og klart som glas - og det fornyede hans kræfter. Han rejste sig, rystede vandet ud af ørerne, kastede det våde hår tilbage fra sin pande og begyndte at studere sine omgivelser." (s.154).

Vi kender utvivlsomt alle til, at tvivl kan anfægte os. Er nu "det med Jesus fra Nazaret" sandt (Luk 24:18 ff.)? Men så ved vi, at han har efterladt sig så mange spor, som umiskendeligt viser os, at Han har været her. Så er vi ikke mere i tvivl. Omridsene af hans væren her er vældige, mægtige og vægtige, som Han selv er det. Og så oplever vi ham, som det levende vandløb, som vi kan drikke af og forfriskes ved, som også afklarer os og giver os nyt mod og ny styrke.

Om at mærke den lurende fare

Shasta er nu i Narnia. Og han møder nogle af Narnias indbyggere, et pindsvin, en kanin, et egern, en faun, en mus, "der alle snakkede i munden på hinanden og alle var enige med pindsvinet", nemlig at det, Shasta fortalte om den fare, som truede Namia, "var en såre bemærkelsesværdig nyhed, og at nogen burde fortælle det til en eller anden, der kunne gøre noget ved det." Men det sker ikke, "for det var sandt at sige sådan, at de væsener, der boede i Narnias skove i denne gyldne tidsalder, hvor heksen og vinteren var forsvundet og Peter, Den øverste Konge, herskede fra Cair Paravel, var så lykkelige og trygge, at de var ved at blive en smule forsømmelige." Og sådan var det forblevet, hvis ikke "to mere praktisk indstillede væsener" dukkede op i den lille skov, den ene en dværg, den anden en hjort:

"Ved løvens manke!" brølede dværgen, så snart han havde hørt nyheden. "Hvis det er rigtigt, hvorfor står vi så alle sammen her og snakker. Fjender ved Anvard! Vi må straks sende besked til Cair Paravel. Hæren må sendes af sted. Narnia må komme kong Lune til undsætning." (s.157).

Er det ikke ofte sådan med kirken? Vi bliver åndeligt dovne og magelige og har nok i vore egne ting og med at have det hyggeligt indendøre. Vi bliver snakkesalige, og alt bliver til snak, men uden handlen. Vi undervurderer de farer, som truer kirken og kristenlivet. Vi glemmer, at vi er sat i en åndelig kamp, glemmer at være kampberedte. Det er meget ofte ikke teologerne, de intellektuelle og lederne, der ser faren først og kalder os til orden, men just dem Lewis så rammende kalder

"praktisk indstillede væsener", de som spørger "Hvis det er rigtigt, hvorfor står vi så alle sammen her og snakker?"

Om at opgive kampen

Videre til "Slaget ved Anvard", kapitel 13. Her spørges: "Og hvor er dronning Susan?" og svaret prins Corin giver er:

"På Cair Paravel. Hun er ikke som Lucy, der er lige så god som en mand eller i hvert fald lige så god som en dreng. Dronning Susan er mere som en almindelig voksen kvinde. Hun går aldrig med i krig, selv om hun er en fortræffelig bueskytte." (s.167).

Allerede her går en skygge ned over Susan. I den sidste af Narnia eventyrene spørges der: "Hvor er dronning Susan?" og Peter svarer alvorligt "Min søster Susan er ikke længere en af Narnias venner". Den forgængelige verden optager Susan mere end kampen for Narnia. Og hun har udrustningen til at kunne være med i krigen. Vi bedrøves over Susan og i vore hjerter dukker andre navne op, den virkelige verdens Susan'er.

Man red langs en sti, som hele tiden blev smallere og til sidst langs kanten af en afgrund:

"Shasta gyste ved tanken om, at han havde gjort det aftenen i forvejen uden at være klar over det. 'Men der kunne naturligvis ikke være sket noget,' tænkte han, 'for løven gik til venstre for mig. Han var hele tiden mellem mig og afgrunden.'" (s.167).

Det behøver vist ingen kommentarer.

Det afgørende møde med Aslan

Mangt og meget mere i "Hesten og drengen" har vi haft lyst til at citere, ikke mindst den aldeles kostelige scene, hvor Rabadash i Aslans nærvær afslører sig som den latterlige person, han er (s.193 ff.). Men vi slutter nu med nogle citater fra kapitel 14: "Hvorledes Bri blev en klogere hest".

"Bri," sagde Aravis, som ikke var synderlig interesseret i, hvordan hans hale så ud, "der er noget, jeg længe har villet spørge dig om. Hvordan kan det være, du går og sværger ved Løven og ved Løvens manke? Jeg troede, du hadede løver." "Det gør jeg også", svarede Bri. "Men når jeg taler om Løven, mener jeg naturligvis Aslan, Narnias befrier, som fordrev heksen og vinteren. Alle narniere sværger ved ham." "Men er han en løve?" "Nej, nej, naturligvis ikke," sagde Bri halvt chokeret. "Alle de historier, jeg har hørt om ham i Tashbaan, siger, at han er det," svarede Aravis. "Og hvis han ikke er en løve, hvorfor kalder du ham det så?" "Tja, det vil du næppe kunne forstå, så ung du er," sagde Bri. "Og jeg var kun et lille føl, da jeg forlod Narnia, så jeg har heller ikke rigtig forstået det." (s 181-82).

Bri stod med ryggen til den grønne mur, mens han sagde dette, og de to andre stod med front mod ham. Han talte i et temmelig overlegent tonefald med øjnene halvt lukket; det var derfor, han ikke så Hrim og Aravis ændre ansigtsudtryk. De havde god grund til at måbe og stirre; for mens Bri stod og snakkede, så de en løve springe op på toppen af den grønne mur udefra. Den var kæmpestor, og den var mere lys og smuk og frygtindgydende end nogen anden løve, de nogen sinde havde set. Og den sprang med det samme ned inden for muren og begyndte at gå hen mod Bri

"Når de omtaler ham som en løve," fortsatte Bri, "mener de uden tvivl kun, at han er stærk som en løve eller (over for vore fjender, naturligvis) vild som en løve. Eller noget i den retning. Selv en lille pige som dig, Aravis, må da kunne indse, at det ville være temmelig fjollet at tro, at han er en rigtig løve. Det ville være uærbødigt. Hvis han var en løve, ville han jo bare være et dyr ligesom os andre." (Og her begyndte Bri at le) "Hvis han var en løve, ville han have fire poter og en hale og knurhår ... åh, uh, n-nej! Hjælp!" For netop som han havde sagt ordet "knurhår", havde et af Aslans faktisk kildet ham i øret. Bri skød som en pil ned i den anden ende af indhegningen, hvor han gjorde omkring; for muren var for høj, til at han kunne sætte over den, og han kunne ikke komme længere væk. Aravis og Hrim trak sig begge forskrækket tilbage. Der var et øjeblik dyb stilhed. Så løftede han hovedet og hævede stemmen. "Bri," sagde han. "Din stakkels, stolte, forskræmte hest- kom nærmere. Nærmere endnu, min søn. Vær ikke bange. Rør mig. Lugt til mig. Her er mine poter; her er min hale- dette er mine knurhår. Jeg er et ægte dyr." "Aslan," sagde Bri med skælvende stemme. "Jeg er bange for, at jeg har opført mig temmelig dumt." "Lykkelig den hest, som ved det, mens den stadig er ung. Eller det menneske, som ved det. Kom nærmere, Aravis. Se! Mine kløer er trukket tilbage. Denne gang river jeg dig ikke." "Denne gang, herre?" sagde Aravis. "Det var mig der sårede dig," sagde Aslan. "Jeg er den eneste løve, I har mødt under hele jeres rejse. Ved du hvorfor jeg rev dig?" "Nej, herre." "Sårene på din ryg var rift for rift, smerte for smerte, blod for blod mægt til de striber, pisker trak på ryggen af din stedmors slavinde, som blev straffet fordi du havde givet hende et sovemiddel. Du havde godt af at vide, hvordan det føltes." (s.182-84).

Dette er et meget afgørende sted i "Hesten og drengen". Sandhedens time for Hrim, Bri og Aravis, da han, som de kun har kendt som et navn og et rygte, viser sig for dem, som han er. Og det er det afgørende øjeblik for hver af os. Allernærmest har Hrim været, for hun har hele tiden elsket Aslan, selv om hun ikke har kendt ham: "Min kære datter," sagde Aslan, i det han anbragte et løvekys på hendes skælvende, fløjlsbløde mule, "jeg vidste, at du ikke ville tøve med at komme til mig. Du skal blive belønnet."

Fjernere har Aravis og Bri været. Alligevel er løven fuld af kærlighed til dem. Han forskrækker dem med sin majestæt, men opmuntrer dem og indbyder dem kærligt at komme til sig. Også selv om de har alle mulige vrangforestillinger om ham, Bri aller flest.

Det er inkarnationen, som betones i dette møde mellem Bri, Aravis og Aslan. "Jeg er et ægte dyr," siger Aslan. Det er opstandelsedagens understregning af inkarnationens evige gyldighed, der kommer til orde her som i Jesu ord til den tvivlende og vantro Thomas (joh 20:24-29). "Og lykkelig den hest som ved det, mens den stadig er ung. Eller det menneske, som ved det." Lewis kan meget vel tænke tilbage på alle vantroens år i hans eget liv. Og på alle kloge forsøg på at bortforklare, at Kristus er virkelig, at han blev menneske, og at hvad der fortælles om ham i evangelierne, ikke er myter og sagn og ikke bare teologiske symboler, men vaskeægte sandhed og mere gennemtrængende virkelighed end nogen anden virkelighed.

Lewis understreger også Aslan som den eneste: "Jeg er den eneste løve, I har mødt under hele jeres rejse." Det samme husker vi, fortalte Aslan også Shasta. Han er ikke bare den ene frelser, vogter, beskytter og leder for sine egne, han er også den retfærdige dommer, som handler retfærdigt og ikke tillader os at handle egoistisk uden omtanke for andres lidelser og smerter. Hos ham er der ikke personsanseelse, og en slavepige betyder lige så meget for ham som en kongedatter.

Aravis er allerede nu efter kort tids færd under Aslans navn en meget anderledes pige, end hun var første gang, vi møder hende i fortællingen.

Fra slavedreng til prins

Aslan forlader dem med ordene: "Vær muntre og glade, små venner, vi mødes snart igen. Men inden da vil I få en anden gæst."

"Godt en halv time senere blev de to heste kaldt om til bagsiden af huset for at spise dejlig mad og Aravis, der stadig skridtede eftertænksomt frem og tilbage, fór sammen ved den skingre lyd af en trompet uden for muren. "Hvem er det?" sagde Aravis, da hun var kommet hen til døren.

"Hans Kongelige Højhed prins Cor af Ærkenland," sagde en stemme udefra." (s.184-85).

"Hans kongelige Højhed Prins Cor af Ærkenland søger audiens hos Aravis Tarkana," sagde herolden Prinsen selv kom ind. Han bukkede - og i betragtning af, at han var prins, var det ikke noget særlig elegant buk. Aravis nejede, og hun gjorde det ganske udmærket, for hun havde naturligvis lært, hvordan det skulle gøres. Så kiggede hun op og så, hvad denne prins var for en person. Han var blot en dreng Ara vis kiggede en ekstra gang på hans ansigt, før hun gispede og udbrød: "Jamen, det er jo Shasta!" (s.185).

"Men, Sha ... Cor, mener jeg - du har endnu ikke fortalt mig noget om kong Lune og hvordan han fandt ud af, hvem du var." "Lad os først sætte os ned," sagde Cor. "For det er en temmelig lang historie. I øvrigt kan jeg godt fortælle dig, at min far er alle tiders. Jeg ville have været lige så glad - eller i hvert fald næsten lige så glad - selv om han ikke havde været konge. Og det kan heller ikke tage humøret fra mig, at jeg nu skal til at lære dannelse og al sådan noget rædsomt noget. Men du vil gerne høre historien. Udmærket - Corin og jeg er tvillinger. Og en uges tid efter, at vi var blevet født, blev vi åbenbart ført til en viis gammel kentaur i Narnia, så han kunne velsigne os eller noget i den retning. Måske har du endnu ikke set nogen kentaure? Der var nogle med i slaget i går. Yderst bemærkelsesværdige personer, men jeg kan ikke påstå, at jeg føler mig helt fortrolig med dem endnu. Der er temmelig mange ting, vi kommer til at vænne os til heroppe i norden, Aravis." (s.187-88).

For drengen, den ene af bogens hovedpersoner, er det en kolossal omvæltning, han har oplevet fra slavedreng i Calormen til prins i Ærkenland.

Den forvandling hænger primært sammen med, at han har fået en anden far, sin virkelige far, kong Lune af Ærkenland. Han er, med Shastas ord eller snarere prins Cors, "alletiders". Shasta, nej Cor, er blevet søn, kongelig søn . Præcist det er også enhver af os, som hører Kristus til.

Mødet med et nyt samfund

Det indvarsler et nyt og andet liv, og Cor er klar over det og rede til at møde det med godt humør. Han har endnu ikke kongelige manerer, han har meget at lære, og han ved det. Til det nye liv hører også et nyt land, et nyt samfund befolket af "bemærkelsesværdige personer". Jeg gætter på, at Cor, hvis han var en moderne teenager, vil have været fristet til at sige "dødssyge individer", men han er allerede begyndt at lære, og til det hører at have respekt for dem, som befolker Guds rige.

Mon ikke det er kirken, Lewis tænker på her. For enhver nyomvendt, især en ung nyomvendt kan mødet med kirken være en rystende oplevelse. Men vi hører hjemme her, og kirken er en af de mange ting, vi må "vænne os til heroppe i Norden". Lewis selv vidner om, at han fandt kirken fremmedartet, f.eks. brød han sig ikke om kirkens sange og kirkens musik. Nogle af de mennesker, han mødte i kirken, var heller ikke mellem dem, han brød sig mest om. Alligevel lagde han afgørende vægt på at være en del af den lokale kirke og at identificere sig med den trods alle dens mangler og fejl. Det hørte for ham simpelthen kristenlivet til også at være en aktiv del af kirken.

Der tales meget i vore dage om, at kirken må tilpasse sig den tid, vi lever i, og det er som om, at det ligger i oplægget, at kirken skal antage den kultur, den er omgivet af. Forandringer, også kulturelle forandringer er nødvendige, men jeg vil også mene, at evangeliet er kulturelt skabende. Det bøjer sig ikke passivt for nogen tids kultur, men ønsker at trænge ind i den og omforme den, som det ønsker at omforme og nyskabe hvert et kristent menneske.

Den nyskabelse, som også er en omskabelse af deres selvopfattelse, deres manerer og deres værdier, er Cor og Aravis fuldt beredte på. Let bliver det ikke, måske endda forfærdeligt, men de vil tage det med godt humør.

"Jeg bliver ved med at rulle mig"

Men Bri har problemer med det. Derfor forhaler han også hele tiden sin endelige afrejse til Namia og ønsker at trække tiden ud. Han kan ikke tåle de slag mod hans forfængelighed, som det nye liv i Narnia vil berede ham. Og han er så forfærdelig angst for at falde igennem og ikke kunne beholde sin selvopfattelse:

"Dette mindede endnu en gang stakkels Bri om, hvor lidt han vidste om namisk sæd og skik, og hvilke forfærdelige fejl han kunne komme til at begå. Så mens Hrim gik af sted som i en lykkelig drøm, blev Bri stadig mere nervøs og forlegen for hvert skridt, han tog. "Op med humøret, Bri," sagde Cor. "Det er meget værre for mig end for dig. Du skal ikke lære dannelse. Jeg skal lære at læse og skrive og undervises i heraldik og dans og historie og musik, mens du kan galopere rundt og rulle dig på Namias grønne enge, lige så tosset du vil." "Men det er jo netop det, der er problemet," stønnede Bri. "Ruller talende heste sig? Hvad nu hvis de ikke gør det? Jeg ville ikke kunne undvære det. Hvad tror du, Hrim?" "Jeg bliver under alle omstændigheder ved med at rulle mig," sagde Hrim. "Jeg tror, det rager dem en sukkerknald, om man ruller sig eller ej." (s.191-92).

Med dette humørfyldte citat tager vi afsked med "Hesten og drengen", den tredje af Lewis' fortællinger om Narnia, historien om "nogle eventyrlige ting, der fandt sted i Narnia og Calornen og de mellemliggende lande i den gyldne tid, hvor Peter var øverste konge i Narnia, og hans bror og hans to søstre var konge og dronninger under ham".

Kristenlivet er anderledes, men det er den fribårenes liv. Det er ikke et liv i slavisk frygt, men et liv i tjeneste, et liv i frihed. Det er ikke et forlorent, selvhøjtideligt liv. Der er plads til leg og alle naturlige glæder i det liv, og vi vogter ikke misundeligt og surt på hinanden. Vi giver hinanden frihed til at være de mennesker, vi er med de glæder, der er naturlige for den enkelte af os. Men vi opmuntrer også hinanden til kærlighed og gode gerninger og til at være sådan og handle sådan, at det vinder respekt og anerkendelse hos Gud og hos mennesker.
